

Or 8952 B 1144

GOEJE, M. J. DE

XVI

3 brieven (67-69)

1901

1901-01-27

01

Welleerden, 27 Januari 1901.

Hooggeachte vriend,

Uwe brieven van 7 Decr ontving ik
niet 14 dagen na mijne terugkeer uit Pa-
lembang en Djambi, en nu be ik weer op
het punt (31 dec^r) derwaerts te vertrekken.
Het is wereldverre reis, en, als ik dan
thuis kom, vind ik zoveel opgelopen schrijf-
werk, dat er voor de rustige redactie van
wetenschappelijke materiaal geen tijd overblijft.
Zoo blijf ik nu weer met mijne bouw-
stoffen over taal, land en volk der Gajo's
zitten; toch hoop ik de uitgave van een
en ander daarover niet ad calendae grae-
cas te moeten verschuiven.

Aan Van Ophuyzen heb ik in den door U
aangegeven zin vertrouwelijk geschreven;
hij was met het geopende vooruitzicht zeer
ingenomen, en zal zeker met dubbele
ijver in de richting, die het hem aanwijst,
werken.

Ik vrees, dat de nieuwe regeling der exli-
ding van O. J. ambtenaren door de vele
handen, die eran bezig zijn geweest,

jammertijk zal uitvallen. Eerst boeelt de commissie zoveral „verbeteringen“ aan en de van hier verzonden voorstellen, dat er van de oorspronkelijke gedachte niet veel overbleef, en nu verbeterd de minister de commissie weer. Dan nog eenige aanvullingen van latere adviseurs en eindelijk zal men rekening te houden hebben met bedenkingen van eenige „geachte leden“; een fraai stuk wetgevend werk op paedagogisch gebied moet wel het resultaat zijn!

gedurende mijn verblijf hier heb ik gelegenheid gevonden Uwe verovering van Syrië en ook een groot deel van het kitāb al-boechalā te lezen. Het laatste is wel aardig en inderzsaand, maar wat van Hote in de inleiding zeef, omtrent de taal van het dagelijksche leven, die het zow bevatten, berust m. i. op geen enkelen grond. Daarvan vindt men dan toch nog altijd veel meer in de traditie verzamelingen, hoewel zekar ook niet geheel zonder l'Uroorische „Kuspitzung“.

De Engelsche uitgaf mijner Nijehers zow een in enkel kleinigheden herziene vertaling van de Holl. uitgaf zijn, eenigzins

down to date gebracht door een uitvoerige voorrede. Maar de vertaler O^r Sullivan klaagt, nu hij eenmaal bezig is en $\pm$ 2 hoofdstukken gereed heeft, in steeds toenemende mate over gebrek aan tijd, en zoodoende ben ik niet geheel zonder vrees, dat hij in den arbeid blijft steken, het geer, zover jammer is omdat er voor de afbeeldingen, die de Engelsche editie zonder versieren, zoveral door mij als door de firma Brill reeds onkosten gemaakt zijn.

Nu wilde ik U nog van korte gelukwenschen met de eer, U van wege de Academie des inscriptions et belles-lettres te deel gevallen. Met vriendelijke groeten hooggachtend

Uw

C. F. Wouda

Dulangs bemerkte ik, dat Houtsman, als hij ooit verkenistende gewoonte gehad mag hebben, daarmede afdoende gebroken heeft. Hij verzendt brieven naar Indië thans met postzegels van 5 cents en de aantekening: „per scheepsgelegenheid“

1901-06-12

01

Welterreden 12 Juni 1901.

Hooggeachtte vriend,

Sedert 11 Mei ben ik weder hier en binnankort denk ik opnieuw naar Algeh te vertrekken. Zoo'n kort verblijf hier wordt meer dan vervuld, want ieder, die mij anders in den loop van een jaar eens enkele maal nodig zou hebben, komt nu in zulk een kleine periode, en veel schrijfwerk bleef gedurende het reizen onafgedaan en kan nu niet langer wachten. Reeds daarom zou ik weinig gelegenheid vinden iets te doen in het belang van den door U genoemden priester, maar bovendien, hier wemelt het in steeds toenemende mate van menschen, die gewapent met allerlei diploma's, bevoegdheden, en bekwamenheden, met een klein baantje terden zijn. Dit maakt menschen, die iets te vergeven hebben, weinig geneigt het te probeeren met iemand, dien zij nooit gezien hebben en, over wie, bovendien alleen zeer algemeene gegevens en geene persoonlijke be-

kendheid van hem, die zou moeten aanbevelen ten dienste staan. Ik geloof, dat in zulk een geval de eenige weg zou wesen de hulp in te roepen van iemand in Holland, die eene handels- of cultuurzaak in Indië op eene of andere wijze vertegenwoordigt en — wat dikwijls voorkomt — geëmigreerden daervoor in Holland aanneemt. Ik schrijf U dit dadelijk, niet om mij ervan af te maken, maar om U te wijzen op den eenigen weg, waarvan men verwachten mag dat die tot het beoogde doel zal leiden; intusschen zal ik echter elke gelegenheid benuttigen om te zien of er hier iets te vinden is, en als ik iets gevonden heb, het U onmiddellijk berichten. Na einde Juni of begin Juli, wanneer ik weer naar Atjeh denke te gaan, zal daar echter weinig kans meer op zijn.

Ik zal ditmaal, in verband met mijne Djambi'sche werkzaamheden, niet zoo lang in Atjeh kunnen zijn als anders gedurende de laatste 3 jaren. Telkens het geval was. Behalve de regeling van eenige zaken betreffende bestuur en rechtspraak, hoop ik er gelegenheid te vinden om mijne Gajò-zaken eenigermate

af te ronden door eene reis naar de voornaamste plaatsen, die zij pleger aan te doen, met den Gajò, die mij nu al een half jaar verzell en al een half beschavingsmensch geworden is. Als ik dan maar een weinig tijd voor de redactie vinden kan, dan is dat diepe binnenland van Atjeh in geestelijken zin weer geëxploreerd. Als ik kan, voeg ik er ook de Ila'slanden nog bij.

In Djambi gaat alles vrij voorspoedig; ook daar zullen splinters vallen, maar niets, dat met de Atjeh-affaire vergeleken kan worden. De courantenberichten dienaangaande leveren echter niet het materiaal om zich een zwaiver beeld van den toestand te vormen.

Veel dank nog voor Uwe recensie van Le Strange, Streck en Fallquist. In deze laatste viel mij op (S. 151) $\text{āy, } \text{ḡ}$ voor "zijne vrouw", omdat dit woord in de geheele Uboh. wereld het technische voor concubine is geworden. Maar misschien een bekendheid met den samenhang mijne verwondering wegnemen.

Wat mij onder meer bij de nieuwe regeling der opleiding van Ind. ambtenaren verwondert

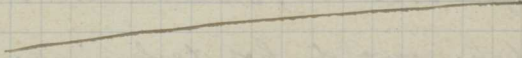

heeft, dat zijn de geprojecteerde extra leerstoelen. Die voor de godsd. wetten enz. was naast den bestaanden leerstoel, welke. Vd Rijk is van naam, overbodig, en hoe wil de geschiedenis van Ned. Indië iemands wetenschappelijke levez vullen? Men kon even goed nog eenen leerstoel voor de geschiedenis van Curacao oprichten. Maar ook in de regeling zelve zijn tal van groote donkheden; gelukkig voor Cremes (maar minder gelukkig voor de zaak) weten de Kamerleden er niets van en hadden zij geen tijd om er iets van te weten te komen. Als het niet zoo met storm was gegaan, had ik eene brochure tegen het voorstel geschreven, en ik geloof niet, dat het dan zoo van een leien dakje zou zijn gegaan.

Met hartelijke groeten, hoogaachtend

uw

C. Smouderburgonij

Koda Radja 23 Sept. 1901

Hooggerechte vriend,

Uw^e brief van 11 Aug. ontving ik hier, nadat ik alweer een paar excursies door de Noordkustlandschappen achter den rug had. De "soellan" met zijn naaste gevolg is naar het hart der Gajalanden gevlucht, van welk gebied ik juist ^{van} verleden jaar af, zover mijn tijd het toeliet, studie maakte. Een colonne, die hem derwaarts gaat vervolgen, gaat dan ook met een uitvoerigen Baedeker van mij den marsch in. Het loes, ik kan zelf niet mee, daar bij zoveel toevindhindernissen als hier is een minimum van tijd en met een minimum van treis overwonen moeten worden, mijn aanwezigheit de bewegingen op de duur allicht zou kunnen hinderen. Zonneel van Hertz als ik wachtes, totdat de paden later iets verbeterd zullen zijn of de gelegen-

heid bestaat ons in kleinere etappes dan van 40-50 KM. draags dat tropische Alpenland te door-klouteren.

Een zeldzaam toeval deed in eene der boekenverzamelingen van faulische aelme's alhier, die ons in handen vielen (en die gewoonlijk alleen degenen bevatten wel voor een Sjafi'itisch dogmaticus wrodig is om zalig te zijn), een werk verdwalen, waarover ik u wel vertellen moet. Het is eene Taal'stische wijsgerig-theol. encyclopaedie in 1 band, die een aantal zelfstandig werkjes bevat; de meeste dier werkjes zijn met commentaren in den vorm van losse randglossen voorzien, maar hebben toch een titelpagina, waarrn aan die "commentar" een eigen naam gegeven wordt.

Mss. Berol. 4904-

Het alhier wijkende commentar 4907

1° كتاب مختصر: كتاب الملل والنحل

المفيد والامل في شرح الملل والنحل تاليف مولانا المهدي
Berol. (Athens) 4908-4909

احمد بن يحيى

2° كتاب القلائد في تصحيح العقائد, zonder commentar

traktat en verdeeld in zes deelen: A كتاب التوحيد
B كتاب الوعد والوفاء D كتاب النبوات (sic) C كتاب العدل
E كتاب الامامة F كتاب التحقيق في الاكفار والتفسيق
Berol. (Athens) ~~4908~~ 4910 of 4911-12
وما يتعلق به

3° كتاب رياضة الافهام في لطيف الكلام
titelblad: ~~4909~~
كتاب مختصر دافع الالهام في شرح رياضة الافهام

4° كتاب معيار العقول في علم الاصول
titelblad: ~~4909~~
كتاب مختصر منهاج الوصول في شرح معيار العقول

5° كتاب الجواهر والدرر في سيرة سيد البشر واصحابه
العشرة الغرر وعترته الائمة المنتجبين الزهر
tit. 9601 ~~tit. 4901~~
titelblad: كتاب شرح الجواهر والدرر
dag

In het hoofdstuk over de عقرة eene lijst der deurdit. imams, die eenmaal afloot met 749, later bijgewerkt werd tot 773 H. Onajjaden en Abbas. tot 573 26. Ten slotte twee kleine verhandelingen:

كتاب الدرة المنيرة في الغريب من فقد العبيرة:
كتاب التكملة للاحكام والتصفية عن بواطن الآثام
Het geheel best te zijn samengesteld (ik denk, dat dit op de aantekeningen = شرح slaat en dat

de boeken zelve onder zijn) & Sjā' bān, 820

في قلعه اس نزل في نواحي جبل مسور المنياب
Conie 25 Rabi' I 1177.

De zandcommentaren zijn byns alle, van de telstenen
zijn sommige zonder diaeritische punten, alles bejz-
baar door een geleent afschrijven voor een vorname man
(verzuldde letters voor de hoofden enz.) geschreven. De
stijl, vooral in de druzmal. werken is telegram- of
dictaatstijl bijv.

المعبره والرداه والحوارج ولا محور على
الرويه والا لراساه الا ان لارتفاع المواضع الثمانية*
في حده ولا احسن جهة تتصل بها السعاج
الاسعوره بري في الاحراء بلا كيف صرار حاشاه
سادسه لعوله تعالى الى رها ناظره قلنا معارض
بلا تدركه الانصار ~~في~~ ولي تراى فيجمل على انظار
ثوان

العقد والعرب : هذه احدى مواضع
المفرطان والرفعه واللطافه والحجج الكسوف وكون المرادى
في حله وجه الراى وكون محله في بعض هذه الاوصاف
وعدم الصيا المماسه للعين

Het citeeren van de meeningen der scholen geschiedt
steeds als hijsboven, als met een: en dikwijls wordt
aan het einde het argument voor de ware meening
met la ingeleid bijv.

مسورة وصرف السالى والنام فعله الاسعوره
لا لنا وقوه حسه د,

de Sjā'arieten: "neen!"; voor ons: dat zulke meening
van hem uitgaat naar de mate zijner macht.

De toon is nooit fanatich Sjā'itisch; Abou Bakr en
Oemas zijn edele çahābah en van de Sjā'fīieten
en Sjā'arieten wordt weinig kwaad gezegd. Ik
mij hier alle middelen om na te gaan of andere
ext. bekend zijn, maar een zeer merkwaardige
collectie is het zeker, belangrijker nog dan andere
Leidit. werken, die ik vroeger uit Antie mee-
bracht en die zich meer bepalen tot de eigen
school. Als ik tijd kon vinden, zou ik het gaarne
uitgeven, liefst met vertaling en zonder toever-
ging van diaeritische punten, die in den tekst

weggelaten zijn.

Met hartelijke groeten aan U e d uwen
steeds trouwachtig

Uw

C. Smouckthuisman

Veel dank nog voor de overdenk Uwer aan-
kondiging van Jahn en Bröncke.

Adviseur voor Inlandsche
en
Arabische Zaken.

Prof. Dr. M. J. De Goeje

Vlies

25/9/01

Leiden.

---

10 01
1901
7
N° 1 POSTAGE

X02

A 7